

Uw pathologierapport beter begrijpen.

Dikke darm (colon en rectum) kanker

U kunt uw pathologieverslag beter begrijpen met dit overzicht van veel gestelde vragen.

Uw arts heeft bij u een of meer biopten (een klein weefselstukje) of poliepen uit uw darm afgenomen of laten afnemen. Deze biopten of poliepen zijn op uiterlijke kenmerken en onder de microscoop onderzocht door een patholoog.

Dit overzicht van veel gestelde vragen helpt u om de medische taal te helpen begrijpen die gebruikt wordt in een pathologieverslag. Om de juiste diagnose te kunnen stellen van een mogelijke afwijking in de dikke darm is het vaak noodzakelijk cel- of weefselmateriaal te verkrijgen dat door de patholoog kan worden beoordeeld. De patholoog is de medisch specialist die een centrale rol speelt bij het stellen van de diagnose van de veronderstelde afwijking. Het verslag van genoemd onderzoek is het pathologierapport. Dit is ook wel bekend als het P.A.-verslag of de P.A., waarbij P.A. verwijst naar de voormalige naam van dit specialisme, namelijk 'Pathologische Anatomie'. Het pathologierapport wordt gebruikt door uw behandelende arts(en) om, in combinatie met uw overige medische gegevens, te bepalen hoe u het beste geholpen kunt worden.

De antwoorden op de onderstaande veel gestelde vragen helpen u om de medische taal te begrijpen die gebruikt wordt in een pathologieverslag.

1. Wat is een (adeno) carcinoom van het colon?

Adenocarcinoom van de dikke darm (het colon) is het meest voorkomende type kanker (kwaadaardige tumor, maligne tumor) dat in de darm voorkomt. Het gedrag van deze vorm van kanker kan sterk wisselen, van langzaam groeiend met een laag risico op uitzaaiingen en overlijden tot een agressief groeiende vorm van kanker met een hoger risico op uitzaaien.

2. Wat betekent invasief of infiltrerend?

Als de dikke darm kanker door de binnenste bekleding van de darm groeit, wordt dit invasief of infiltrerend genoemd. Dit betekent dat er sprake is van kanker die kan uitzaaien. Hoe groot de kans op uitzaaiingen is, hangt af van de grootte van de kanker en hoe diep de kanker in de darmwand gegroeid is.

3. Wat betekent *differentiatie*?

Differentiatie is een soort graad die aan een maligne tumor wordt gegeven bij microscopisch onderzoek en die afhankelijk is van het microscopische uiterlijk van de tumor. Het is een maat voor hoe agressief de kanker zich waarschijnlijk zal gedragen. Meestal gebruiken pathologen drie graden: goed gedifferentieerd, matig gedifferentieerd en weinig/slecht gedifferentieerd. Ook kan er een indeling worden gebruikt van twee graden: goed tot matig gedifferentieerd of weinig/slecht gedifferentieerd. Bij deze differentiatie graden is sprake van een toenemend agressief gedrag. Andere factoren behalve de gradering zijn echter ook van belang bij het bepalen van de prognose en groeisnelheid van een tumor.

4. Wat betekent aanwezigheid van *vaatinvasie* of *angio invasieve groei*?

Deze termen worden gebruikt als er microscopisch tumor wordt gezien in een bloedvat of lymfevat. Het geeft een verhoogde kans aan op het ontstaan van uitzaaiingen.

5. Wat is een *poliep* in het colon?

Zie hiervoor de FAQ colon poliepen

6. Wat betekent het als naast de aanwezigheid van kanker ook nog een of meerdere poliepen in de darm aanwezig zijn?

Poliepen komen veel voor in de dikke darm. In combinatie met aanwezigheid van kanker hebben een of enkele poliepen meestal geen invloed op de keuze van behandeling.

7. Wat betekent *mucine*, *mucineus* of *colloid*?

*Dit zijn andere woorden voor het slijm dat door de dikke darm wordt aangemaakt. Ook kanker van de darm kan slijm maken. Sommige kankergezwellen maken heel veel slijm en dat type wordt *mucineus* of *colloid* carcinomen genoemd.*

8. Wat betekent *microsatelliet instabiliteit* en termen als MSH2, MSH6, MLH1 en PMS2?

Dit zijn afkortingen van namen van eiwitten die van belang kunnen zijn bij het ontstaan van erfelijke vormen van dikke darm kanker. Speciale laboratoriumtesten kunnen eventueel aanwezige afwijkingen in deze eiwitten aantonen, dit wordt "microsatelliet instabiliteit" wordt genoemd. Of deze testen noodzakelijk zijn, is ook van vele andere factoren afhankelijk en kunt u het beste met uw behandelend arts bespreken.

9. Wat betekent metastase of positieve klier(en)?

Een metastase is een uitzaaiing van kanker. Bij dikke darm kanker gaan de uitzaaiingen meestal eerst naar de lymfklieren in de buik en later naar de lever en de longen, maar dat proces verloopt bij verschillende patiënten niet altijd op dezelfde manier. Pathologen noemen een lymfklier positief als er een uitzaaiing in zit. Dit is een oud gebruik maar verwarrend omdat het hebben van uitzaaiingen voor de patiënt natuurlijk niet gunstig is

dus juist negatief. Pathologen onderzoeken alle lymfklieren die de chirurg heeft verwijderd, ze zitten in het vetweefsel rond de darm en elders in de buik. In uw verslag staat het aantal onderzochte klieren: hoe meer klieren er verwijderd en onderzocht zijn hoe beter uw kans op genezing kan worden berekend. Chirurgen en pathologen proberen bij dikke darm kanker meer dan 10 en liefst meer dan 12 klieren te onderzoeken maar soms zijn het er meer dan 50.

10. Wat betekent ulcus/ulceratie?

Ulcus of ulceratie is vorming van een zweer, dus een open wond met meestal pus aan het oppervlak. Dikke darm kanker vormt meestal een zweer, dat is ook de reden dat er bloed bij de ontlasting gevonden kan worden. De zweer ontstaat omdat de kankercellen weliswaar hard groeien maar zwakker zijn dan de gewone darmcellen. Ze zijn niet goed bestand tegen de bacteriën in de darminhoud en gaan snel stuk.

11. Wat betekent marges, snij (of snee) vlakken, snij (of snee) randen, resectieranden, resectievlakken, circumferential margin/CRM en inkten?

Als dikke darm kanker verwijderd is met een operatie geeft de patholoog met inkt de buitenkant van het weggesneden weefsel aan. Deze inkt kan worden teruggezien onder de microscoop en zo kan de afstand worden gemeten tussen de kanker en de buitenkant van het weggesneden weefsel. Deze afstand wordt de marge genoemd. Als de resectieranden vrij zijn (vrije marge) betekent dat dat de kanker volledig verwijderd is. Bij endeldarm kanker (rectumcarcinoom) wordt deze marge ook wel de circumferential margin of CRM genoemd.

April 2013

Susan ter Borg, Andra Neefjes, Hester van Boven en Ariënné van Marion